

De Krim: 4 jaar later

Op 18 maart 2018, niet toevallig de dag van de presidentsverkiezingen, was het precies vier jaar geleden dat Rusland de Krim annexeerde. Een beslissing die toen door 17 van de 20 Russen werd toegejuicht. Die positie is tot nu toe ongewijzigd gebleven.

In maart 2018 is volgens een peiling van het onafhankelijke Levada Centrum¹, de steun onder Russen voor de 'aansluiting van de Krim bij Rusland' gegroeid vergeleken met de voorafgaande twee peilingen (tabel 1). Alleen in maart en vooral mei 2014 waren er nog meer voorstanders.

In mei 2014 was een record van 90 procent van de respondenten voorstander van de Krim-annexatie. Slechts vijf procent was tegen, van wie één procent een absoluut tegenstander was. Even weinig respondenten (vijf procent) hadden geen mening. Na mei 2014 werd men iets minder optimistisch. Sindsdien bleven de verhoudingen grofweg ongewijzigd.

Aangetekend zij wel dat er tussen oktober 2014 en september 2015 elke maand gevraagd werd naar de mening over de Krim-annexatie. En daarna regelmatig. In 2017 was er nog maar één peiling. Niet uitgesloten is dat de uitslagen minder positief geweest zouden zijn als er evenveel peilingen waren geweest.

We kunnen bijvoorbeeld zien in tabel 1 dat de steun iets kleiner was in de drie peilingen tussen november 2015 en februari 2016. Maar of er later ook zo'n dip was, weten we niet want er was geen peiling.

Tabel 1 Steunt u de aansluiting van de Krim bij Rusland? (1 antwoord mogelijk)

	Zeker	Grotendeels	Grotendeels niet	Zeker niet	Weet niet
Maart 2018	53	33	8	2	4
September 2017	52	32	7	4	5
September 2016	56	27	10	3	4
Mei 2016	57	31	8	2	3
Februari 2016	45	37	10	3	5
Januari 2016	47	36	9	4	4
November 2015	48	35	11	3	3
September 2015	54	30	9	3	4
Augustus 2015	50	33	10	2	5
Juli 2015	51	33	8	3	4
Juni 2015	53	34	7	2	4
Mei 2015	56	29	7	2	6
April 2015	55	34	6	2	4
Maart 2015	55	33	6	2	4

¹* Het onderzoek vond plaats tussen 7 en 12 maart 2018 op basis van een representatieve steekproef onder 1.600 Russen van 18 jaar en ouder uit 136 woonplaatsen verspreid over stedelijk en landelijk Rusland. De respondenten werden thuis ondervraagd door middel van een persoonlijk interview. Het is de bedoeling dat het onderzoek de mening van alle Russen weergeeft.

	Zeker	Grotendeels	Grotendeels niet	Zeker niet	Weet niet
Februari 2015	52	32	9	3	4
Januari 2015	50	34	8	4	4
December 2014	50	36	7	3	4
November 2014	53	31	6	5	6
Oktober 2014	55	31	7	2	5
Mei 2014	54	36	4	1	5
Maart 2014	57	31	6	1	4

Bron: [Levada Centrum](#)

De respondenten die de Krim-annexatie een goed idee vonden, zien meestal meer voor- dan nadelen. Ongeveer twee van de drie Russen waren de afgelopen drie jaar niet alleen blij is met het opnemen van de Krim in de Russische federatie, maar vond dit ook in het algemeen voordelig voor Rusland. Slechts één op de vijf Russen ziet meer nadelen. Tabel 2 toont dat de antwoorden van maart 2018 het positiefst zijn sinds de vraag drie jaar geleden voor het eerst werd gesteld.

Tabel 2 Heeft de aansluiting van de Krim meer voor- of nadelen voor Rusland?

	mrt.15	aug.15	nov.15	jan.16	feb.16	nov.16	mrt.17	sep.17	mrt.18
Meer voordelen	70	59	59	61	62	64	64	63	70
Meer nadelen	18	23	22	20	20	19	23	21	15
Weet niet	12	18	18	19	18	18	13	16	16

Bron: [Levada Centrum](#)

Tabel 3 laat zien dat bijna alle voorstanders van de Krim-annexatie vinden dat Rusland in zijn recht stond en (bijna) geen internationale verplichtingen en afspraken schond. Dit is een vrij logische positie. Het alternatief zou immers zijn dat men vindt dat Rusland illegaal de Krim heeft verworven.

Tabel 3 Heeft Rusland met het inlijven van de Krim internationale afspraken geschonden?

	nov.14	nov.15	mrt.16	mrt.17	mrt.18
Zeker	4	3	1	4	4
Grotendeels	6	8	8	9	10
Grotendeels niet	29	33	29	34	32
Zeker niet	49	47	52	44	42
Weet niet	12	9	10	8	12

Bron: [Levada Centrum](#)

Of men nu echt vindt dat Rusland niets te verwijten valt of dit slechts zegt om het eigen geweten te sussen, feit is dat de meeste respondenten niet van mening zijn dat de relatie met het Westen gaat verbeteren (tabel 4). Een grote minderheid neemt voor lief dat de relatie gaat verslechteren.

Overigens lijkt het in tabel 4 alsof er niet veel is veranderd in de houding van de bevolking, maar dit komt veeleer omdat de vraag niet gesteld is gedurende anderhalf jaar. Tussen

september 2016 en maart 2018 is er veel gebeurd. Ongetwijfeld was men veel optimistischer gestemd na de verkiezing van Donald Trump tot president van de VS. Zie ['Record aantal Russen wil ontspanning'](#).

Tabel 4 Hoe zal de relatie tussen Rusland en het Westen zich ontwikkelen na het conflict rondom Oekraïne en de Krim?

	jun.14	sep.14	feb.15	sep.15	feb.16	sep.16	mrt.18
Spanningen nemen toe, nieuwe ronde in Koude Oorlog	37	40	42	33	32	27	34
Relaties keren geleidelijk terug naar pre-conflictniveau	43	45	45	52	49	48	46
Weet niet	20	15	13	15	19	25	20

Bron: [Levada Centrum](#)

[Terug naar 'Achtergrond'](#)